

שבת דף יד

הדרגה:	מטמא:	דוגמאות
אבי אבות הטומאה	אדם וכלים	גוף של המת
אב הטומאה	אדם וכלים, אוכלים ומשקים	אדם שהוא טמא מת, נדה, יולדת, זב, זבה, נבלה, שרץ מחי שרצים,
ראשון לטומאה	אוכלים ומשקים	אדם או כלים שנטמאו על ידי אב הטומאה
שני לטומאה	אוכלים ומשקים רק לתרומה וקדשים	אוכלים ומשקים שנטמאו על ידי ראשון לטומאה
שלישי לטומאה	אוכלים ומשקים רק לקדשים	אוכלים ומשקים (תרומה או קדשים) שנטמאו על ידי שני לטומאה
רביעי לטומאה	-----	אוכלים ומשקים (קדשים) שנטמאו על ידי שלישי לטומאה

האוכל:	ר' אליעזר	ר' יהושע
אוכל ראשון	ראשון	שני
אוכל שני	שני	שני
אוכל שלישי	שלישי	שני לקודש ואין שני לתרומה, אם האוכל היה חולין שנעשו על טהרת תרומה (אבל אם היו תרומה, הוא נעשה שני לתרומה)

הגזירה	הסיבה לגזירה
אוכל אוכל ראשון	דזימנן דאכיל אוכלין טמאין, ושקיל משקין דתרומה ושדי לפומיה, ופסיל להו כנ"ל
אוכל אוכל שני	דזימנן דשתה משקין טמאין, ושקל אוכלין דתרומה ושדי לפומיה, ופסיל להו (על אף שזה לא שכיח)
שותה משקין טמאין	שבתחלה היו טובלין במי מערות מכונסין וסרוחין, והיו נותנין עליהן מים שאובין, התחילו ועשאוים קבע - גזרו עליהם טומאה.
הבא ראשו ורובו במים שאובין	אמר אביי: שהיו אומרים: לא אלו מטהרין - אלא אלו ואלו מטהרין. אמר רבא: שהיו אומרים לא אלו מטהרין - אלא אלו ואלו מטהרין.
טהור שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין	דאי לא הא - לא קיימא הא
ספר	אמר רב משרשיא: שבתחלה היו מצניעין את אוכלין דתרומה אצל ספר תורה, ואמרו: האי קדש והאי קדש. כיון דקחזו דקאתו לידי פסידא, גזרו ביה רבנן טומאה.
ידיים	מפני שהידים עסקניות הן
טבול יום	דחייה: טבול יום דאורייתא הוא
האוכלין שנטמאו במשקין - במשקין הבאין מחמת ידיים	וגזירה משום משקין הבאין מחמת שרץ
הכלים שנטמאו במשקין - במשקין הבאין מחמת שרץ	וגזירה משום משקין דזב

קושי: וידים תלמידי שמאי והלל גזור? שמאי והלל גזור! דתניא: **יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזור טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה, גזור טומאה על כלי מתכות. שמאי והלל גזור טומאה על הידים.**

ניסיון לענות לקושי ודחייתו: וכי תימא: שמאי וסיעתו והלל וסיעתו, והאמר רב יהודה אמר שמואל: שמנה עשר דבר גזור, ובשמנה עשר נחלקו. ואילו הלל ושמאי לא נחלקו אלא בשלשה מקומות, דאמר רב הונא: בשלשה מקומות נחלקו, ותו לא!
עוד ניסיון לענות לקושי ודחייתו: וכי תימא: אתו אינהו - גזור לתלות, ואתו תלמידיהו - וגזור לשרוף; והאמר אילפא: ידים תחלת גזירתן לשריפה!
תירוץ: אלא: אתו אינהו, גזור ולא קבלו מינייהו, ואתו תלמידיהו - גזור וקבלו מינייהו.
קושי: ואכתי, שלמה גזר! דאמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידיים יצתה בת קול ואמרה:

כִּי אִם חֹכֵם לְכָךְ יִשְׁמַח לְכָךְ יִשְׁמַח כִּי אִם חֹכֵם כִּי וְשֹׁמֵם לְכָךְ וְאִשִּׁיכָה חֹרֶף אֶכְרִי.

תירוץ: אתא שלמה גזר לקדשים ואתו אינהו וגזור אף לתרומה.

מאתר של הדרן
הרבנית מישל כהן פרבר
www.hadran.org.il

